

AVRUPA ATIK AZALTIM HAFTASI (EWWR)

22-30 Kasım 2025

ELEKTRONİK ATIKLAR
İsrafı Kapat Faydayı Aç!

**17. EWWR etkinlięi
için bize katılın
22-30 Kasım 2025!**

**Avrupa Atık Azaltım Haftası
(EWWR)**

Avrupa'da atık önleme konusunda farkındalık yaratmayı amaçlayan bir girişimdir. Geniş bir kitleyi (kamu idareleri, özel şirketler, sivil toplum ve vatandaşlar dahil olmak üzere) tek bir hafta boyunca sürdürülebilir kaynak ve atık yönetimi konusuna dahil olmaya ve bu konuda farkındalık artırıcı faaliyetler uygulamaya teşvik eder.

İletişim:

Serena Lisai

sli@acrplus.org - info@acrplus.org

Tel: +32 2 234 65 00

EWWR Teknik Sekreteryası

contact@ewwr.eu

Mustafa Özkul

mustafa.ozkul@mbb.gov.tr

Tel: +90 212 402 1934

EWWR Türkiye Koordinatörlüğü

Marmara Belediyeler Birlięi

TEMATİK ODAK

EWWR

***Avrupa Atık Azaltım
Haftası***

**# ELEKTRONİK ATIKLAR #
İsrafı Kapat Faydayı Aç!**

17. EWWR Etkinlięi İçin Bize Katılın 22-30 Kasım 2025!

ELEKTRONİK ATIKLAR # İsrafı Kapat Faydayı Aç!

Avrupa Atık Azaltım Haftası'nın (EWWR) 2025'in tematik odağı AEEE (atık elektrikli ve elektronik eşyalar) olarak belirlenmiştir. 17.'si düzenlenen EWWR 22-30 Kasım 2025 tarihlerinde gerçekleştirilecektir ve bu dönemde EWWR topluluğu hep birlikte atık azaltma çalışmalarını yürütecektir.

Kayıtlar: 1 Eylül - 9 Kasım 2025

Neden AEEE?

AB içinde AEEE miktarı oldukça hızlı artıyor. Bu, en hızlı büyüyen atık türlerinden biridir. AEEE; cep telefonları, bilgisayarlar, televizyonlar, buzdolapları, ev aletleri, lambalar, tıbbi cihazlar ve fotovoltaiik paneller gibi oldukça geniş bir yelpazeyi kapsar.

Bunlar düzgün bertaraf edilmediği takdirde, çevre ve halk sağlığı üzerinde oldukça ciddi risk oluşturabilir. Modern elektronikler, değerli ve nadir malzemeler de barındırır. Bu malzemeler düzgün bir şekilde geri dönüştürüp yeniden kullanılabilir.

EWWR 2025; bu tür atıklar konusunda farkındalık oluşturmayı, cihazları atmadan önce onları daha uzun süre kullanmanın, tamir etmenin önemini

vurgulamayı ve yeni ürünlere olan talebi ve dolayısıyla kaynak kullanımını azaltmayı hedefliyor. Bu yaklaşımla değerli malzemelerin ve doğal kaynakların daha etkili ve daha temiz bir şekilde değerlendirebileceği umulmaktadır.

AEEE ne anlama gelir?

AEEE (veya e-atık), Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya anlamına gelir ve 6 ürün kategorisini içerir:

Sıcaklık Değişim Ekipmanları

– Örnekler: Buzdolapları, derin dondurucular, klimalar, ısı pompaları.

Ekranlar ve Monitörler

– Örnekler: Televizyonlar, bilgisayar monitörleri, LED ekranlar, 100 cm²'den büyük ekranlı dizüstü bilgisayarlar.

Lambalar

– Örnekler: Floresan tüpler, yüksek yoğunluklu değarj lambaları, LED lambalar.

Büyük Ekipmanlar (≥50 cm)

– Örnekler: Çamaşır makineleri, bulaşık makineleri, fırınlar, spor aletleri, otomatlar.

Küçük Ekipmanlar (<50 cm)

– Örnekler: Elektrikli süpürgeler, mikrodalgalar, elektrikli aletler, kameralar, oyuncaklar, tıbbi cihazlar.

Küçük BT ve Telekomünikasyon Ekipmanları (<50 cm)

– Örnekler: Cep telefonları, yönlendiriciler (router), klavyeler, tabletler, GPS cihazları.

Elektronik cihazlar ve elektrikli ekipmanlar modern yaşamı tanımlasa da, bunların oluşturduğu atıklar AB'nin ekolojik ayak izini azaltma çabalarının önünde bir engel haline gelmiştir. 2022 yılında piyasaya 14,4 milyon ton elektrikli ve elektronik ekipman sürülmüş ve 5 milyon ton e-atık toplanmıştır (kişi başına 11,2 kg AEEE toplanmıştır). Ancak toplanan AEEE miktarı, büyük ölçüde AB'de satılan bu tür ekipmanların artan miktarına bağlıdır. AEEE, AB'nin en hızlı büyüyen atık akışını temsil etmekte olup, yıllık yaklaşık %2 oranında artmaktadır.

Oluşan AEEE'nin neredeyse yarısı hâlâ toplanmamaktadır ve üye devletlerin çoğu AB AEEE Direktifi'nde belirlenen toplama hedeflerine ulaşmamaktadır.

Ayrıca, AEEE Direktifi, malzeme geri dönüşümünü ve kazanımını artırma konusunda sınırlı bir etki yaratmıştır. Günümüzde AB'de yalnızca AEEE'nin yaklaşık %40'ı geri dönüştürülmektedir.

AEEE, tehlikeli maddeler ve kritik hammaddeler dahil değerli kaynaklar içermektedir. Çevresel ve sağlık risklerini önlemek, kaynak verimliliğini artırmak ve dögüsel ekonomiyi desteklemek için doğru toplama, işleme ve geri dönüşüm şarttır. Etkin yönetim ayrıca tedarik zincirlerini güvence altına almaya yardımcı olur ve AB'nin stratejik özerkliğini artırır.

AB düzenlemeleri, e-atık oluşumunu azaltmayı, yeniden kullanım ve geri dönüşümü teşvik etmeyi ve elektrikli ve elektronik ekipmanın yaşam döngüsüne dahil tüm aktörlerin çevresel performansını iyileştirmeyi hedeflemektedir.

AEEE Azaltımı için EWWR

Elektrikli ve elektronik eşyaların (EEE) ömrünün sonunda toplanması, işlenmesi ve geri dönüştürülmesinin iyileştirilmesi, kaynak verimliliğini artırabilir ve bu ürünlerde bulunan önemli miktarda malzemenin geri kazanılmasını sağlayabilir. Bununla birlikte, EEE'nin (Elektrikli ve Elektronik Ekipmanların) etkisini ciddi şekilde azaltmak için, temel önlemler ürünler atık kategorisine ulaşmadan önce alınmalıdır.

EWWR 2025 kampanyası için bu tematik odağın seçilmesinin amacı, tüm farklı paydaş kategorileri tarafından uygulanabilecek elektrikli ve elektronik ekipmanlar için azaltma, tamir ve yeniden kullanım faaliyetleri konusunda farkındalık yaratmaktır.

İlham Verici Eylemler

RecycleIT: Kamu sektörü BT ekipmanlarına ikinci bir hayat veren proje – Brüksel Başkent Bölgesi’nde yürütülen bu proje, bölgesel idarelerin hizmet dışı kalan BT ekipmanlarına döngüsel ekonomi kapsamında yerel aktörlerle yapılandırılmış ortaklıklar aracılığıyla ikinci bir hayat kazandırmayı amaçlamaktadır.

Toplam ürün atığı – atık ayak izi ve iklim maliyeti üzerine bir çalışma – Avfall Sverige tarafından yapılan bu çalışma, 11 ürünün (elektrikli matkap, dizüstü bilgisayar ve akıllı telefon dahil) atık ayak izini hesaplamış ve üretim süreçlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarına bağlı iklim maliyetini tahmin etmiştir.

E6 – Kullanım ömrü sona ermiş elektrikli ve elektronik eşyalar için genişletilmiş yaşam ekosistemleri – E6 projesi, bölgelerin vatandaşlara EEE’yi yeniden kullanma, onarma ve yenileme seçeneklerini sunma kapasitelerini artırmayı hedeflemektedir.

Topluluğunuzda bir onarım etkinliği düzenleyin – Restart Party, gönüllülerin insanların kırık veya yavaş elektronik cihazlarını ve küçük ev

aletlerini tamir etmelerine yardımcı olduğu ücretsiz bir topluluk onarım etkinliğidir. Amaç, ürünleri atıktan kurtarmak ve elektroniklerle ilişkimizde değışim yaratmaktır.

Görünmez tehdit: dijital atık ve dijital kirlilik – GreenCo Projesi, sürdürülebilir dijital uygulamalara yönelmenize rehberlik edecek kapsamlı bir e-Kitap hazırlamıştır.

İstatistikler – atık elektrikli ve elektronik eşyalar (AEEE)

2022 yılında AB’de kişi başına 11,2 kg elektrikli ve elektronik eşya atığı toplanmıştır.

2022 yılında Bulgaristan, Letonya ve Slovakya, önceki 3 yılda piyasaya sürülen bu tür ekipman miktarına dayanarak, atık elektrikli ve elektronik eşyaların %65’ini toplama hedefine ulaşmıştır.

WEEE Direktifi’nin amacı, atık elektrikli ve elektronik eşyaların toplanmasını ve bu atığın geri kazanım, geri dönüşüm ve yeniden kullanım için hazırlanmasını teşvik ederek, bertaraf edilen atık miktarını azaltmaktır. 2022 yılında, Avrupa Birliđi’nde AEEE toplama oranı %40,1 olmuştur (bu oran, toplanan AEEE’nin ağırlığının, önceki 3 yılda piyasaya sürülen elektronik ekipmanların ortalama ağırlığına, yani 2019-2021 yıllarına göre hesaplanmıştır).

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

[explained/index.php?title=Waste statistics -
electrical and electronic equipment](https://www.marmara.gov.tr/explained/index.php?title=Waste_statistics_-_electrical_and_electronic_equipment)

AB’de elektronik atık: gerçekler ve rakamlar

E-Atık, AB’de en hızlı büyüyen atık akımlarından biridir ve %40’tan daha azı geri dönüştürülmektedir. Elektronik cihazlar ve elektrikli ekipmanlar modern yaşamı tanımlar. Çamaşır makinelerinden elektrikli süpürgelere, akıllı telefonlardan bilgisayarlara kadar, onsuz bir yaşamı hayal etmek zordur. Ancak, bu cihazların yarattığı atıklar, AB’nin ekolojik ayak izini azaltma çabalarının önünde bir engel haline gelmiştir.

E-atık nedir?

Elektronik ve elektrikli atıklar, yani e-atık, kullanım sonrası atılan çeşitli ürünleri kapsar.

Şunları içerir:

- ✚ Çamaşır makineleri ve elektrikli fırınlar gibi büyük ev aletleri;
- ✚ Bilgi teknolojisi ve telekomünikasyon ekipmanları (dizüstü bilgisayarlar, yazıcılar)
- ✚ Tüketici ekipmanları (video kameralar, floresan lambalar) ve fotovoltaiik paneller
- ✚ Vakum süpürgesi, tost makinesi gibi küçük ev aletleri
- ✚ Elektrikli aletler ve tıbbi cihazlar gibi diğer kategoriler

AB’de piyasaya sürülen elektrikli ve elektronik ekipman miktarı, 2012’de 7,6 milyon tondan 2021’de 13,5 milyon tona yükselmiştir. Toplanan toplam elektrikli ve elektronik ekipman ise 2012’de 3,0 milyon tondan 2021’de 4,9 milyon tona artmıştır.

Geri dönüşüm uygulamaları AB ülkeleri arasında farklılık göstermektedir. 2021 yılında Avusturya, kişi başına ortalama 15,46 kilo ile AB ülkeleri arasında elektronik atık toplamada ilk sırada yer almıştır. 2021 yılında AB’de kişi başına ortalama 11 kilo elektrikli ve elektronik ekipman atığı toplanmıştır.

Neden elektronik ve elektrikli atıkları geri dönüştürmemiz gerekiyor?

Atılmış elektronik ve elektrikli ekipman, çevreyi kirleten ve e-atık geri dönüşümünde yer alan insanlar için riskleri artıran potansiyel olarak zararlı maddeler içerir. Bu sorunu çözmek için AB, kurşun gibi bazı kimyasalların kullanımını önlemek amacıyla yasalar çıkarmıştır.

AB, e-atıkları azaltmak için ne yapıyor?

Mart 2020’de Avrupa Komisyonu, önceliklerinden biri elektronik ve elektrikli atıkların azaltılması olan yeni bir dögüsel ekonomi eylem planı sundu. Öneri, özellikle tamir hakkının getirilmesi ve genel olarak yeniden kullanılabilirliğin iyileştirilmesi, ortak şarj cihazının tanıtılması ve elektronik geri dönüşümünü teşvik etmek için bir ödöl sistemi oluşturulması gibi acil hedefleri ortaya koydu.

USB Type-C, 2024 sonuna kadar AB'deki çoğu elektronik cihaz için ortak şarj cihazı haline geldi. Dizüstü bilgisayarlar ise 28 Nisan 2026'ya kadar USB Type-C bağlantı noktasına sahip olmak zorunda olacak.

Mart 2023'te Komisyon, eşyaların onarılmasını ve yeniden kullanılmasını teşvik etmek amacıyla yeni bir öneri sundu. Yasal garanti kapsamında, satıcıların ürünleri değiştirmek daha ucuz olmadıkça onarmalarını zorunlu kılacaktı. Garanti dışında ise onarımları daha kolay ve ucuz hale getiren haklar sağlayacaktı.

AB, artan elektronik atık miktarı sorunuyla başa çıkmak amacıyla elektrikli ve elektronik ekipmanların toplanması, işlenmesi ve geri dönüştürülmesine ilişkin kurallar kabul etmiştir. Şubat 2023'te Komisyon, fotovoltaik panellerin üreticilerinin yükümlölük kapsamına ilişkin Avrupa Adalet Divanı kararını uygulamak amacıyla atık elektrikli ve elektronik ekipman direktifinin güncellenmesine dair bir öneri sunmuştur.

Parlamento ve Konsey, Kasım 2023'te güncelleme konusunda geçici bir anlaşmaya varmıştır. Ayrıca, 2026'ya kadar Komisyon'un direktifi gözden geçirmesi ve gerekirse topluma ve çevreye etkisinin kapsamlı bir değerlendirmesi ile birlikte ilave değişiklikler önermesi konusunda anlaşmışlardır.

Parlamento'nun pozisyonu

Şubat 2021'de Parlamento, 2050'ye kadar karbon-nötr, çevresel olarak sürdürülebilir, toksik maddelerden arınmış ve tamamen döngüsel bir ekonomi sağlamak amacıyla ek önlemler talep eden yeni döngüsel ekonomi eylem planına ilişkin bir karar kabul etmiştir. Bu karar, daha sıkı geri dönüşüm kurallarını ve 2030'a kadar malzeme kullanımı ve tüketimi için bağlayıcı hedefleri içermektedir.

E-atık alanında, milletvekilleri AB'nin ürünlerin daha uzun ömürlü olmasını yeniden kullanılabilirlik ve onarılabilirlik yoluyla teşvik etmesini istemektedir.

<https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20201208STO93325/e-waste-in-the-eu-facts-and-figures-infographic>